

ORDFØRER/KONTAKT:

SF VIL HAVE EN **GRØN KICKSTART** PÅ FINANSLOVEN 2021

SIGNE MUNK

Klimaordfører
Signe.Munk@ft.dk

Genstarten af dansk økonomi skal være så grøn som mulig. Derfor foreslår SF at bruge halvdelen af den såkaldte krigskasse på grønne initiativer indenfor eksempelvis jordforurening, natur, transport og energirenoveringer og grøn forskning. Det svarer til 4,6 milliarder kroner.

De grønne initiativer skal bidrage til at holde hånden under job og virksomheder ved at øge efterspørgslen.

LISBETH BECH-NIELSEN

Finansordfører
Lisbeth.Poulsen@ft.dk

Desuden foreslår SF at afsætte 225 millioner kroner til grønne biler og busser i det offentlige. Det vil dog kun i begrænset omfang skabe øget efterspørgsel i Danmark og finansieres derfor i SF's samlede finanslovsudspil.

I efteråret 2020 vil der blive forhandlet klimahandlingsplaner for landbrug og for transport. Her forventer SF, at partierne bag aftalerne også sikrer finansieringen. Derfor er den finansiering ikke en del af dette udspil. SF vil fremlægge særskilte udspil på disse områder.

Genstarten af dansk økonomi skal være så grøn som mulig.

GRØNNE TILTAG OG INVESTERINGER

	Mio. kr.
Generationsforureninger	200
Biodiversitetsråd	10
Naturparker og urørt skov	440
Danmarks Naturfond	85
Små vandværker - sikring af drikkevand	25
Etablering af stenrev	50
Plantekost	30
Skolerenovering	500
Energirenovering offentlige bygninger i øvrigt	1500
Miljøzoner	10
Vestfyn jernbane	150
Cykelpuljer (statsligt finansieringsbidrag)	300
Investeringsløft for lokalbanerne	100
Tilgængelighed stationer	200
Bredbåndpulje	100
Nedrivning og istandsættelse, udkantsområder	150
Grøn forskning	750
I alt	4600
Grønne biler og busser i det offentlige <i>(Finansieres i SF's samlede finanslovsudspil)</i>	225
I alt grønt	4825

En række af forslagene medfører også udgifter efter 2021. Derfor vil der være brug for yderligere finansiering. Det kan ske med de betydelige krigskassemidler, regeringen har afsat i 2022. Desuden har SF en række forslag til finansiering på længere sigt som eksempelvis en formueskat. Ubrugte midler fra krigskassen og finansloven i øvrigt skal bruges til klimaindsats

SF foreslår samtidig, at regeringen aftaler med finanslovsaftalepartierne, at ubrugte midler fra krigskassen og fra øvrige reserver på finansloven for 2021 anvendes til statslige opkøb af skov og lavbundsgrunde. Det kan for eksempel ske ved at overføre pengene til skovfonden.

UDDYBNING AF DE ENKELTE GRØNNE INITIATIVER:

GENERATIONSFORURENINGER:

Der er 10 store kemikalieforureninger i Danmark. De udgør en risiko for vandmiljøet, og med de nuværende bevillinger er der ingen udsigt til, at de bliver oprenset. Danske Regioner, som har ansvaret for oprensningen, men ikke pengene, har fremlagt en plan for oprensning over en 12-årig periode, der vil koste cirka 2,7 mia. kr.

Første fase af denne plan omfatter oprensning af Høfde 42 ved Harboøre Tange, Cheminovas gamle fabriksgrund, Kærgaard Klitplantage og en

begyndende indsats en række andre steder. Der skønnes at være brug for 650 mio. kroner til første fase.

SF foreslår, at der med finansloven for 2021 afsættes i alt 750 mio. kroner til første fase. I 2021 vil der med en passende reserve være brug for 200 mio. kroner. Udviklingen på området følges løbende, herunder om der er brug for reserven for eksempel til at inddæmme eventuelle nyopdagede generationsforureninger. I foråret 2022 skal der indgås en aftale om, hvordan resten af planen skal udrulles.

Oprensningen vil skabe danske eksportmuligheder. Der er dygtige danske virksomheder, som har investeret i ny teknologi og vil få mulighed for at vise udlandet, hvad de kan. Der findes desværre masser af kemikalieforureninger i verden, men danske virksomheder kan tage kampen op med fortidens synder. Derfor vil der være et stort potentielt eksportmarked for dansk udstyr og ekspertise. Det er også muligt, at ny viden kan gøre de efterfølgende oprensninger hurtigere og billigere.

BIODIVERSITETS RÅD

Ved siden af klimakrisen har vi en alvorlig biodiversitetskrise. Der kommer færre og færre arter af dyr og planter, og det hænger i høj grad sammen med menneskets indgreb i naturen. Et vigtigt element i indsatsen for mere biodiversitet er mere skov og mere natur, men der er brug for en indsats i mange dimensioner. Fx er ammoniakforurening og nitrat til vandløb udfordringer for biodiversiteten.

SF mener, at der er brug for et rådgivende organ; et biodiversitetsråd svarende til klimarådet sammensat af eksperter på området og med et bredere sammensat repræsentantskab eller lignende. SF foreslår, at der afsættes 10 mio. kr. årligt til et sådant råd.

MERE SKOV – MERE NATUR

SF foreslår, at ubrugte midler på finansloven for 2021 overføres til skovfonden, jfr. ovenfor Skovfonden har klima som sit primære formål, men der er også brug for urørt skov og naturparker med forskellige naturtyper af hensyn biodiversitet og rekreativ værdi. SF har en række forslag, der vil give mere natur og biodiversitet:

Urørt skov

Målet om 75.000 ekstra hektar urørt skov skal være nået senest i 2025. Urørt skov er et vigtigt element i at stoppe tilbagegangen i biodiversitet i Danmark. Socialdemokratiet og SF lavede før valget et udspil om ekstra 75.000 hektar urørt skov. Af disse er 16-17.000 aftalt gennemført jfr. [Notat om udmøntning af midler afsat til urørt skov på finansloven.](#)

SF foreslår, at der indgås en aftale om de resterende knap 60.000 hektar urørt skov, og at den udrulles over fire år. Det skønnes at koste 160 mio. kroner om året ved fuld indfasning, og 40 mio.

Ved siden af klimakrisen har vi en alvorlig biodiversitetskrise. Der kommer færre og færre arter af dyr og planter, og det hænger i høj grad sammen med menneskets indgreb i naturen

kroner i 2021¹ baseret på erfaringerne fra aftale indgået i foråret 2020. Der kan herudover blive tale om bidrag fra skovfonden.

5 yderligere naturnationalparker

Socialdemokratiet og SF aftalte før valget, at der skal etableres yderligere 15 naturnationalparker på gennemsnitlig 4.000 hektar eller i alt 60.000 hektar. Heraf er to konkret aftalt i foråret 2020, nemlig Fusingø og dele af Gribskov, men med kun i alt 1.900 hektar.

SF ønsker at tempoet sættes op, så der i 2021 etableres 6 naturnationalparker af en gennemsnitlig størrelse på cirka 3.500 hektar, hvilket skønnes at koste ca. 400 mio. kroner.

SF foreslår følgende:

- > Filsø og Kærgaard klitplantage 6.000 hektar
- > Hanstholtreservatet, Thy Nationalpark 6.000 hektar
- > Skagens Odde, 3.000 hektar
- > Harrild Hede og Nørlund plantage, 3.000 hektar
- > Stråssø, 1.500 hektar
- > Bidstrupskovene, 1.200 hektar

Styrkelse af Danmarks Naturfond

Danmarks Naturfond er en selvejende fond, der er startet op med statslige tilskud. Fonden etablerer natur forskellige steder i landet i større og mindre projekter. Fonden har en del projekter i støbeskeen, og det vil være en fordel at få sat flere af dem i gang. Derfor foreslår SF at tilføje 85 mio. kroner til fonden, hvis den påtager sig at fremskynde en række projekter.

Sikring af drikkevand gennem etablering af skov for forbrugerejede vandværker

Ved at etablere skov på arealer, hvor der i dag sprøjtes med pesticider og gødes, kan man beskytte det underliggende grundvand og samtidig opnå en klimagevinst. Det gælder både boringsnære områder og andre følsomme områder. De små forbrugerejede vandværker har begrænsede administrative resurser og kan have svært ved at opnå lånegarantier. Derfor foreslår SF, at der etableres et skræddersyet tilbud til dem, hvor de kan få dækket halvdelen af omkostningerne ved tilskud og få et lån eller en lånegaranti til resten.

Der afsættes 25 mio. kroner til formålet i 2021 og i 2022, hvoraf et mindre beløb afsættes til rådgivning. Der vil med lån kunne etableres skov for i alt 100 mio. kroner.

GENOPRETNING AF HAVENES TANGSKOVE OG BIODIVERSITET MED STENREV.

Fra 1990-1999 fjernede stenfiskere ca. 8,3 mio. kubikmeter sten fra de kystnære farvande – og dermed omkring 55 km² levesteder for dyr, planter og fiskeyngel. Når stenene er væk, mangler der skjul for dyr og småfisk, og tangplanterne mangler et sted at hæfte sig. Når tangskovene er væk, forsvinder også smådyr og fisk, som er knyttet til tangskove. Muslinger, der filtrerer vandet for skidt, og partikler, der slører for sollys, har gode vækstbetingelser på sten og kan derfor medvirke til at forbedre vandkvaliteten hurtigere i takt med at landmanden kommer i mål med at stoppe udsivningen af kvælstof fra markerne. Stenrev er således ikke et alternativ til indsatsen på landbrugsjorden, men et supplement som kan forbedre vandkvaliteten hurtigere og genskabe biodiversitet og liv i de kystnære områder og dermed i havet. Retablering af stenrev kystnært i de danske farvande vil derfor også gavne fiskebestandene og fiskeriet.

¹ Baseret på prisen på urørt skov i forårets aftale – som udgør ca. 2.700 kr. pr. hektar pr. år. Alternativt kan der være tale om køb af privat skov, men det vil efter gældende (ikke rimelige) budgetregler belaste de offentlige finanser hårdt.

Et rev vil kunne etableres fysisk inden for cirka et år inklusiv ansøgning, miljøvurdering og myndighedsbehandling med høringsproces.

SF foreslår at afsætte 50 mio. kroner til nye stenrev. For det beløb kan man etablere Hunderevet ved Hundested og et stenrev i den vestlige del af Limfjorden.

MERE PLANTEBASERET OG BÆREDYGTIG KOST I OFFENTLIGE KANTINER MV.

Vi skal hele tiden blive bedre til at sammensætte vores kost mere varieret, sund, klimavenlig og plantebaseret. Det gælder også den mad, der serveres i offentlige kantiner, på sygehuse og så videre. SF foreslår derfor, at der afsættes en pulje på 30 mio. kroner om året i fire år for at fremme sundere og mere bæredygtige kostvarer.

Midlerne i puljen vil kunne søges primært til efteruddannelse og uddannelse af køkkenpersonale med henblik på at kunne tilberede økologisk og plantebaseret mad, og desuden på planlægning og gennemførelse af omlægning. Midlerne vil ikke blive anvendt på madindkøb, fordi forventningen er, at indkøbene samlet set ikke behøver blive dyrere. Desuden vil midlerne i puljen kunne søges til at styrke kompetencer hos fødevarerproducenter og formidling til brugerne om økologisk og plantebaseret kost i forbindelse med en omlægningsfase af et statsligt, regionalt eller kommunalt køkken.

Forslaget vil betyde, at man kommer nærmere på at realisere end målsætning om en høj andel af økologi og tilbud om en plantebaseret kost i de fleste offentlige køkkener.

KOMMUNALE BYGNINGER – ENERGIRENOVERING MV.

Mange især kommunale bygninger er i ringe stand, herunder energimæssigt. Det gælder ikke mindst mange skoler opført i 60'erne og 70'erne, som trænger til "en ordentlig omgang". Det er brug for

SF foreslår derfor, at der afsættes en pulje på 30 mio. kroner om året i fire år for at fremme sundere og mere bæredygtige kostvarer

at skifte tage, vinduer og isolere, og de steder, hvor der fortsat bruges olie- eller naturgasfyr skal der skiftes til varmepumpe, fjernvarme eller anden klimavenlig opvarmning med det samme.

En forbedret energistandard for en skole vil også betyde et bedre indeklima, som beviseligt vil styrke indlæringen og mindske sygdom hos både elever og lærere. Alene mindre sygdom hos lærere og elever kan give en samfundsøkonomisk gevinst på over 400 mio. kroner om året.

For at give kommunerne mulighed for at nå det mål afsættes en ekstra låneramme på 2 mia. kroner. Indenfor den ramme skal mindst 500 mio. kroner prioriteres til folkeskoler.

SF foreslår, at der samtidig indgås en aftale med kommunerne (KL) om et energisparemål i kommunale bygninger frem til 2030. Det kan for eksempel være en besparelse på 30 procent, hvor det aftales, at fem procentpoint skal nås i 2021. De konkrete måltal kræver dog en nærmere udredning.

SF foreslår samtidig, at energirenoveringer ikke omfattes af anlægsrammen, eller at anlægsrammen øges med 2 mia. kroner udover det løft, der allerede er aftalt for 2021 i aftalen om kommunal økonomi.

Det er også vigtigt at give folk gode alternativer til at køre i bil, hvor det er muligt.

MILJØZONEFORSLAG

Gamle, forurenende biler er noget skidt. De bruger typisk meget brændstof, og ældre dieslbiler udløser store mængder sundhedsskadelige partikler og NOx'er. Det forårsager sygdom og død, og det er et særligt problem i byerne, hvor der er mange mennesker og biler, og påvirkningen derfor er stor. SF aftalte derfor i foråret 2019 med den daværende opposition, at reglerne for miljøzoner skulle skærpes og udvides til flere byer, hvis den pågældende kommunalbestyrelse ønskede det².

Desværre har regeringen trods opfordringer ikke levet op til den aftale. Det er blandt andet sket med henvisning til, at udgifterne til skærpede miljøzoner ikke er finansieret. Et svar fra Skatteministeren viser nu, at der ikke skønnes at være nogen varig provenuvirkning, og at der på kort sigt ligefrem vil være en forbedring af statsfinansierne, fordi udskiftningen af gamle biler til nyere, mere miljørigtige vil blive fremrykket³.

Mærkeligt nok viser at svar fra Miljøministeren modsat, at der vil være en udgift på små 50 mio. kr.⁴

SF ønsker, at den fælles aftale føres ud i livet i forbindelse med finanslovsaftalen for 2021. Der

2 <https://www.ft.dk/samling/20181/lovforslag/L191/bilag/10/2052299.pdf>

3 <https://www.ft.dk/samling/20191/almdel/sau/spm/533/svar/1681271/2229978.pdf>

4 <https://www.ft.dk/samling/20191/beslutningsforslag/b98/spm/2/svar/1664838/2199985.pdf>

reserveres 10 mio. kroner til dækning af udgifter i forbindelse med etablering af miljøzonerne. Der kan i efterfølgende år blive tale om et afledt afgiftstab, men det mener Skatteministeriet altså ikke.

I forbindelse med forhandlingerne om klima på transportområdet vil SF stille forslag om at bruge miljøzoner til at opnå en klimagevinst for eksempel ved at stille krav om, at varetransport indenfor miljøzonerne fra 2025 skal foregå med varebiler og lastbiler, der kører på el, eller andre grønne biler. Dog med mulighed for visse undtagelser for eksempel ved særligt tunge transportere.

KOLLEKTIV TRANSPORT OG CYKLING ER GRØNT

Klimaforureningen fra transporten er stigende. Den vil, uanset hvad vi gør, stadig udgøre en stor del af Danmarks klimaudslip i 2030. Der skal i efteråret være forhandlinger om bilafgifter og andre tiltag for at begrænse udslippet fra biler. Det laver SF et særskilt udspil om.

Men det er også vigtigt at give folk gode alternativer til at køre i bil, hvor det er muligt.

Derfor foreslår SF:

1. Fremrykning af ny jernbane over Vestfyn

Det er for længst aftalt at bygge en ny jernbane over Vestfyn, og alt er klar til, at projektet kan gå i gang. SF har hele tiden ønsket at få sat gang i projektet hurtigst muligt, og med Coronakrisen er der et yderligere argument for at komme i gang. Det er jo aktivitet, der vil bidrage til lavere arbejdsløshed.

SF foreslår, at projektstarten fremrykkes to år til 2021. Det vil koste 150 mio. kroner i 2021, men på langt sigt er udgiften uændret.

2. Investeringsløft for lokalbanerne

Mange af lokalbanerne er meget nedslidte, og trænger til et løft. Når der skal forhandles infrastruktur ønsker SF, at der aftales en plan og finansieres for genopretning og fremtidig vedligeholdelse af god standard. Men for ikke at miste et år foreslår SF, at der afsættes 100 mio. kr. ekstra til investeringer i og genopretning af lokalbanerne.

3. Flere cykelstier og –ruter mv. på land og i by

Cyklisme er både klimavenligt og sundt - hvis man da ikke bliver kørt ned. Der er stadig mange steder, hvor folk fravælger at cykle, fordi det er utrygt. Det gælder ikke mindst børns skolevej. Hvis man kan få flere børn til at cykle dagligt, vil det både spare et antal bilture for forældrene og måske få børnene til at holde fast i cyklismen, når de bliver voksne.

SF foreslår, at der afsættes to cykelpuljer:

- Cykelstier og cykelruter langs statsveje. Det kan være lige ved siden af vejen eller i eget tracé parallelt med vejene. Der afsættes 200 mio. kroner.
- Cykelpulje som kan søges af kommunerne. Skal kunne bruges til diverse cykelprojekter efter ansøgning. Der afsættes 100 mio. kroner og forudsættes en kommunal medfinansiering på 50-70%, så der kan gennemføres projekter for mindst 200 mio. kr.

4. Bedre tilgængelighed til kollektiv trafik

Det er vigtigt, at den kollektive trafik er tilgængelig. Mange steder mangler elevatorer, så under- og overgange og skifteforhold mellem transportmidlerne kan være vanskelige. Besværlige indstigningsforhold til både bus og tog kan også føre til færre vælger at bruge den kollektive trafik.

Tilgængelighed er vigtig for alle, men især for mennesker med handicap, gangbesværede, unge

og for dem, der ikke har andre måder at rejse på. SF foreslår, at der afsættes 200 mio. kroner til at fremme tilgængeligheden. Hvis man ikke kan nå at bruge hele beløbet på stationer, kan andre tilgængelighedsprojekter inddrages.

Det er vigtigt, at den kollektive trafik er tilgængelig

5. Hjemmearbejde er grønt – bevar bredbåndspuljen

Coronakrisen har øget interessen for hjemmearbejde, og langt flere har fået erfaringer blandt andet med at holde møder virtuelt. Hjemmearbejde er godt for klimaet. Har man en femdags arbejdsuge og vælger bare en hjemmedag, sparer man 20% af klimabelastningen fra transporten mellem hjemmet og arbejdspladsen. Det er naturligvis op til den enkelte og dennes arbejdsgiver, hvornår man arbejder hjemme, men i dag er der nogle, der dårligt kan arbejde hjemme, fordi de ikke kan få en god dataforbindelse. Det er en af flere gode grunde til ikke, som regeringen foreslår, at nedlægge bredbåndspuljen.

SF foreslår, at der afsættes 100 mio. kroner til en fortsat bredbåndspulje.

6. Klimavenlige offentlige busser og køretøjer

Det offentlige råder direkte og indirekte over mange tusinde køretøjer herunder busser i rute-fart i den kollektive transport. Der er heldigvis gang i en omlægning af denne flåde af køretøjer til

el, biogas mv. SF ønsker at sætte yderligere skub i omlægningen og sikre, at i 2030 bruges der ikke fossile køretøjer i det offentlige undtagen i særlige tilfælde, hvor for eksempel el ikke er en mulighed. Det kunne for eksempel være visse udrykningskøretøjer som store brandbiler.

SF foreslår derfor:

- At der ikke længere skal kunne laves udbud eller nye indkøb, der binder til at køre med fossile køretøjer efter 2029 for både busser og personbiler. I dag indgås der kontrakter på rutekørsel med busser, der løber udover 2030. Kørsel på kontrakter der er indgået og udbud der er sat i gang er ikke omfattet af dette princip
- At det offentlige ikke må købe nye fossilbiler, undtagen hvor der er en særlig begrundelse.

SF foreslår, at der afsættes en pulje på 225 mio. kroner. Den udmøntes i staten og efter aftale med kommuner og regioner for at opnå størst mulig effekt. Efterhånden som elbiler, elbusser, biogasbusser etc. bliver billigere, kan puljen reduceres og bortfalde.

Forslaget har kun begrænset aktivitetsvirkning i Danmark og finansieres derfor ikke af krigskassen. Finansieringen vil fremgå af SF's samlede finanslovsforslag.

NEDRIVNING OG ISTANDSÆTTELSE AF BOLIGER I LANDDISTRIKTER

Der findes en række meget dårligt vedligeholdte boliger i landdistrikterne. Der har i årrække været afsat en pulje til enten at nedrive eller istandsætte disse boliger, men i 2021 falder det beløb, der er afsat, fra 145,3 mio. kroner til 86,2 mio. kroner, selvom der er tale om aktiviteter, der kan sættes i værk hurtigt og skabe job i landdistrikterne. SF foreslår at forhøje det afsatte beløb med 150 mio. kroner.

Der bør som udgangspunkt etableres natur på de frilagte grunde. Det kan typisk ske ved at plante træer. I det omfang pengene bruges til istandsættelse, skal det være et krav, at fornuftige tiltag til energibesparelser gennemføres.

GRØN FORSKNING OG UDVIKLING

SF er enig med regeringen i at afsætte ekstra 750 mio. kroner til grøn forskning.